

Political Science
Paper II
राज्यशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]**[Maximum Marks : 100**

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* of them.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेमध्ये एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले असून प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. For achieving the ideal state, Plato puts Political Power in the hands of :

- (A) Philosopher
- (B) Citizens
- (C) Guardians
- (D) Plebeians

2. Aristotle's idea of perfect friendship is based on the principle of :

- (A) Utility
- (B) Pleasure
- (C) Status
- (D) Intrinsic worth

1. आदर्श राज्य साकारण्यासाठी खालीलपैकी कोणाच्या हातात प्लेटो राजकीय सत्ता देऊ इच्छितो ?

- (A) तत्त्ववेत्ता
- (B) नागरिक
- (C) पालक
- (D) सामान्यजन

2. अॅरिस्टॉटलची परिपूर्ण मैत्रीची कल्पना खालीलपैकी कोणत्या तत्त्वावर आधारित आहे ?

- (A) उपयुक्तता
- (B) सुख
- (C) दर्जा
- (D) आंतरिक मूल्य

[P.T.O.]

3. Who among the following suggested the idea of absolute state ?
- (A) Rousseau
(B) John Locke
(C) Thomas Hobbes
(D) Voltaire
4. T.H. Green's idea of state is based on :
- (A) Community of communities
(B) Legal institutions
(C) Bureaucratic institutions
(D) Military establishment
5. Marx's theory of surplus value is influenced by :
- (A) Adam Smith
(B) Ricardo
(C) Bentham
(D) James Mill
3. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने निरंकुश राज्याची कल्पना मांडली ?
- (A) रुसो
(B) जॉन लॉक
(C) टॉमस हॉब्स
(D) वॉल्टेर
4. टी. एच. ग्रीनची राज्याची कल्पना खालीलपैकी कोणत्या घटकावर आधारित आहे ?
- (A) समुदायांचा समुदाय
(B) न्याय संस्था
(C) नोकरशाही संस्था
(D) लष्करी आस्थापना
5. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताचा मार्क्सच्या अतिरिक्त मूल्याच्या सिद्धांतावर प्रभाव पडला आहे ?
- (A) अॅडम स्मिथ
(B) रिकार्डो
(C) बेन्थॅम
(D) जेम्स मिल

6. Equality of capability is associated with : (A) G.A. Cohen (B) David Miller (C) Michal Walzer (D) Amartya Sen	6. खालीलपैकी कोणता विचारवंत क्षमतेच्या समानतेचा सिद्धांत प्रतिपादतो ? (A) जी. ए. कोहेन (B) डेव्हिड मिलर (C) मायकेल वाल्झर (D) अमर्त्य सेन
7. Robert Nozick's theory of justice is about : (A) Entitlement (B) Distribution (C) Retribution (D) Recognition	7. रॉबर्ट नॉझिक यांचा न्यायाचा सिद्धांत कशाविषयी आहे ? (A) अधिकार (B) वितरण (C) प्रतिशोध (D) मान्यता
8. In Aurobindo's thought, Sachchidananda means : (A) Supreme Reality (B) Greatest Happiness (C) A Yogic Cult (D) One who has fluctuating consciousness	8. अरबिन्दोच्या विचारात 'सच्चिदानंदा' चा संबंध खालीलपैकी कोणत्या घटकाशी जुळला आहे ? (A) सर्वोच्च सत्य (B) सर्वाधिक सुख (C) योगीक विभूती (D) अस्थिर जाणीवेची व्यक्ती

9. Ahimsa in Gandhi's thought is associated with :
- (A) Non-injury
(B) Non-destruction of life
(C) Positive love for human beings
(D) Non-annihilation of Human being
10. Equality, Liberty and Fraternity in Ambedkar found their first public expression in one of the following movements :
- (A) Chavdar Tank
(B) Kalaram Temple
(C) Parvati Temple
(D) Ambabai Temple
11. Which among the following pairs is *correctly* matched ?
I	II
(A) S. Finer	— 'The man on Horseback'
(B) E. Nordlinger	— 'Coups and Army Rule in Africa'
(C) S. Decalo	— 'Soldiers in Politics'
(D) A. Perlmutter	— 'The Barrel of a Gun'
9. ....हा गांधी विचारातील अहिंसेचा अर्थ आहे.
- (A) इजा न करणे
(B) जीवांची हत्या न करणे
(C) मनुष्यमात्राविषयीचे प्रेम
(D) मनुष्यमात्रांचे निर्मूलन न करणे
10. आंबेडकरांच्या विचारातील समता, स्वातंत्र्य व बंधुता या तीन तत्वांचा पहिला सार्वजनिक आविष्कार खालीलपैकी कोणत्या चळवळीत आढळतो ?
- (A) चवदार तळे सत्याग्रह
(B) काळाराम मंदिर सत्याग्रह
(C) पर्वति मंदिर सत्याग्रह
(D) अंबाबाई मंदिर सत्याग्रह
11. खालीलपैकी कोणती जोडी अचूक आहे ?
I	II
(A) एस. फायनर	— 'दि मॅन ऑन हॉर्सबॅक'
(B) इ. नॉर्डलिंगर	— 'कूप्स अँड आर्मी रूल इन् अफ्रिका'
(C) एस्. डिकालो	— 'सोल्जर्स इन पॉलिटिक्स'
(D) ए. पॅरलमटर	— 'दि बॅरल ऑफ अ गन'

12. In subject political culture people avoid political participation because :

- (A) They are ignorant about the political institutions.
- (B) They are denied political participation.
- (C) Either they fear the consequences of participation or find it ineffective.
- (D) They hate politics.

13. Co-operative federalism presumes :

- (A) Interdependence of national and regional governments
- (B) Cooperative groups in a federal polity
- (C) Interaction between various sectors of the economy
- (D) Working of regional governments through corporations

12. आज्ञांकित राजकीय संस्कृतीमध्ये लोक राजकीय सहभाग टाळतात कारण :

- (A) ते आपल्या भोवतालच्या राजकीय संस्थांबद्दल अनभिज्ञ असतात.
- (B) त्यांना राजकीय सहभागाची संधी नाकारलेली असते.
- (C) त्यांना सहभागाच्या परिणामांची भीती असते किंवा त्यांना तो परिणामकारी होईल असे वाटत नाही.
- (D) राजकारणाबद्दल त्यांना घृणा असते.

13. सहकार्यात्मक संघराज्यात खालीलपैकी कोणती बाब गृहित धरली जाते ?

- (A) केंद्रीय व घटक सरकारांचे परस्परावलंबन
- (B) संघराज्य व्यवस्थेतील सहकारी गट
- (C) अर्थव्यवस्थेतील विविध घटकांमधील सुसंवाद
- (D) प्रादेशिक घटक शासनांनी परस्पर सहकार्याने कारभार पाहणे

14. Retrospective voting means :

- (A) Casting one's ballot to express party-loyalty
- (B) Casting vote for the candidate out of personal loyalty
- (C) Casting vote in response to government performance
- (D) Casting vote for the promises made in the election manifestos

15. The elite theory of democracy argues :

- (A) That the elite are always on the margins of society.
- (B) That there are a few who rule the many.
- (C) Minority and majority go together in a democracy.
- (D) That the elite are an ineffective minority.

14. पूर्वलक्षी मतदान म्हणजे :

- (A) पक्षाशी बांधिलकी व्यक्त करण्यासाठी दिलेले मत.
- (B) उमेदवाराप्रती असलेली वैयक्तिक निष्ठा व्यक्त करण्यासाठी दिलेले मत.
- (C) सरकारची कामगिरी पाहून दिलेले मत.
- (D) निवडणूक जाहीरनाम्यातील आश्वासनांना प्रतिसाद म्हणून दिलेले मत.

15. लोकशाही विषयीच्या अभिजनवादी सिद्धांतानुसार :

- (A) अभिजन वर्ग हा नेहमीच समाजाच्या परीघावर असतो.
- (B) काही मूठभर लोकच राज्य कारभार करतात.
- (C) लोकशाहीमध्ये अल्पसंख्य व बहुसंख्य मिळून काम करतात.
- (D) अभिजन वर्ग हा निष्प्रभ असतो.

16. Which one of the following can be described as Caucus Party ?
- (A) Conservative Party
(B) Communist Party
(C) Social Democratic Party
(D) Green Party
17. Interest groups seek to :
- (A) Keep their sectional interests aside.
(B) Reject lobbying with the government.
(C) Make policies on behalf of government.
(D) Influence governmental policy.
18. Who among the following focused on the issue of political decay while explaining modernization ?
- (A) Walt W. Rustow
(B) A.F.K. Organski
(C) Samuel P. Huntington
(D) C.E. Black
16. खालीलपैकी कोणत्या पक्षाला 'कॉकस पार्टी' म्हणता येईल ?
- (A) हुजूर पक्ष
(B) साम्यवादी पक्ष
(C) सोशल डेमॉक्रॅटिक पार्टी
(D) हरित पक्ष
17. हितसंबंधी गट खालीलपैकी कोणती गोष्ट करू पाहतात ?
- (A) ते आपापल्या गटांचे हितसंबंध बाजूला सारतात
(B) ते सरकारवर दबाव टाकण्यास नकार देतात
(C) ते सरकारच्या वतीने धोरणे ठरवतात
(D) ते सरकारच्या धोरणावर प्रभाव टाकतात
18. आधुनिकीकरणाची प्रक्रिया विशद करताना खालीलपैकी कोणत्या अभ्यासकाने राजकीय ऱ्हासाच्या प्रश्नाची चर्चा केली आहे ?
- (A) वॉल्ट डब्ल्यू. रस्टो
(B) ए. एफ. के. ऑर्गॉन्स्की
(C) सॅम्युएल पी. हंटिंग्टन
(D) सी. ई. ब्लॅक

19. Who authored 'The Politics of Developing Areas' (1960) ?
- (A) Gabriel Almond and James Coleman
(B) Gabriel Almond and Sidney Verba
(C) Seymour Martin Lipset
(D) Gabriel Almond
20. Andre Gunder Frank is associated with :
- (A) Corporatist Approach
(B) Institutionalism
(C) State-Society Approach
(D) Dependency Theory
21. Gandhi-Ambedkar pact was primarily related to :
- (A) Political representation of untouchable community
(B) Upliftment of untouchable community
(C) Eradication of untouchability
(D) Annihilation of caste
19. 'दि पॉलिटिक्स ऑफ डेव्हलपिंग एरिआज्' (1960) हे पुस्तक खालीलपैकी कोणत्या अभ्यासकांनी लिहिले आहे ?
- (A) गॅब्रिअल आमंड आणि जेम्स कोलमन
(B) गॅब्रिअल आमंड आणि सिड्नी व्हर्बा
(C) सिमूर मार्टिन लिप्सेट
(D) गॅब्रिअल आमंड
20. आंद्रे गुंदर फ्रँक यांचे नाव खालीलपैकी कोणत्या सिद्धांताशी जोडले गेले आहे ?
- (A) कार्पोरेटिस्ट सिद्धांत
(B) संस्थावाद
(C) राज्य-समाजकेंद्री दृष्टिकोन
(D) परावलंबित्वाचा सिद्धांत
21. गांधी-आंबेडकर करार खालीलपैकी मुख्यतः कशाविषयी होता ?
- (A) अस्पृश्य समाजाचे राजकीय प्रतिनिधित्व
(B) अस्पृश्य समाजाचा उद्धार
(C) अस्पृश्यता निवारण
(D) जातिनिर्मूलन

22. When the Constitution of India came into force in 1950, the Constituent Assembly became :
- (A) the Judicial Authority of India
 (B) the provisional parliament of India
 (C) the guardian of the Indian State
 (D) an advisory body to the Government of India
23. 'To uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India' is a..... .
- (A) Fundamental Right
 (B) Directive principle of State Policy
 (C) Fundamental duty
 (D) Part of the Preamble
22. 1950 मध्ये जेव्हा भारताचे संविधान अंमलात आले तेव्हा संविधान सभेचे रूपांतर..... मध्ये झाले.
- (A) भारताची न्यायिक सत्ता
 (B) भारताची हंगामी संसद
 (C) भारतीय राज्यसंस्थेची पालक
 (D) भारत सरकारचे सल्लागार मंडळ
23. 'भारताच्या सार्वभौमत्वाचे, ऐक्याचे व एकात्मतेचे जतन व संरक्षण करणे' हे.....आहे.
- (A) मूलभूत अधिकार
 (B) राज्याच्या धोरणाचे मार्गदर्शक तत्व
 (C) मूलभूत कर्तव्य
 (D) उद्देशपत्रिकेचा भाग

24. Which one of the following subjects is found in the Union List ?
- (A) Post and Telegraphs
(B) Local Government
(C) Prisons
(D) Fisheries
25. The BJP has never come to power in :
- (A) Punjab, Rajasthan, Gujarat and Maharashtra.
(B) Maharashtra, Karnataka, Tamil Nadu and Andhra Pradesh.
(C) Maharashtra, M.P., Gujarat and Andhra Pradesh.
(D) Tamil Nadu, Kerala, Andhra Pradesh and West Bengal.
24. खालीलपैकी कोणता विषय संघसूचीमध्ये आहे ?
- (A) टपाल व तार खाते
(B) स्थानिक शासन
(C) तुरुंग
(D) मत्स्योद्योग
25. कोणत्या राज्यांमध्ये भाजप कधीच सत्तेवर आलेला नाही ?
- (A) पंजाब, राजस्थान, गुजरात आणि महाराष्ट्र
(B) महाराष्ट्र, कर्नाटक, तमिळनाडू आणि आंध्र प्रदेश
(C) महाराष्ट्र, मध्य प्रदेश, गुजरात आणि आंध्र प्रदेश
(D) तमिळनाडू, केरळ, आंध्र प्रदेश, प. बंगाल

26. Which of the following is a movement *not* opposed to the dominant model of development ?

- (A) MKSS
(B) NBA
(C) Kisan Panchayat
(D) Eklavya

27. Match List I with List II and choose the *correct* answer from the code given below :

List I	List II
(a) Paul Brass	(1) Government and Politics of India
(b) Rudolph and Rudolph	(2) India's Political Economy
(c) Francine Frankel	(3) In Pursuit of Lakshmi
(d) W.H. Moris Jones	(4) The Politics of India since Independence

Codes :

	a	b	c	d
(A)	4	3	2	1
(B)	1	2	3	4
(C)	4	2	1	3
(D)	2	1	3	4

26. खालीलपैकी कोणती चळवळ विकासाच्या वर्चस्वशाली प्रारूपाच्या विरोधात **नाही** ?

- (A) एम.के.एस्.एस्.
(B) एन.बी.ए.
(C) किसान पंचायत
(D) एकलव्य

27. यादी I आणि यादी II यातील योग्य जोड्या जुळवा आणि खालील संकेतसूचीतून योग्य उत्तर निवडा :

यादी I	यादी II
(a) पॉल ब्रास	(1) गव्हर्नमेंट अँड पॉलिटिक्स ऑफ इंडिया
(b) रूडॉल्फ व रूडॉल्फ	(2) इंडियाज पॉलिटिकल इकॉनॉमी
(c) फ्रॅन्सिस फ्रँकेल	(3) इन परस्यूट ऑफ लक्ष्मी
(d) डब्ल्यू. एच्. मॉरिस जोन्स	(4) दी पॉलिटिक्स ऑफ इंडिया सिन्स इंडिपेन्डन्स

संकेत :

	a	b	c	d
(A)	4	3	2	1
(B)	1	2	3	4
(C)	4	2	1	3
(D)	2	1	3	4

28. The target group of the National Food for Work programme are :
- (A) street vendors
(B) urban poor
(C) rural poor
(D) educated unemployed
29. The Mandal Commission Report is about :
- (A) SCs
(B) STs
(C) OBCs
(D) Minorities
30. How many Lok Sabha elections have been held after the death of Mrs. Indira Gandhi ?
- (A) 6
(B) 7
(C) 8
(D) 9
28. श्रमाच्या मोबदल्यात अन्न या राष्ट्रीय कार्यक्रमाचे लक्ष्य समूह.....हे आहेत.
- (A) रस्त्यावरील विक्रेते
(B) शहरी गरीब
(C) ग्रामीण गरीब
(D) शिक्षित बेरोजगार
29. मंडल आयोगाचा अहवाल कशाबद्दल आहे ?
- (A) अनुसूचित जाती
(B) अनुसूचित जमाती
(C) इतर मागास वर्ग
(D) अल्पसंख्य समुदाय
30. श्रीमती इंदिरा गांधींच्या मृत्यूनंतर लोकसभेच्या किती निवडणुका झाल्या आहेत ?
- (A) 6
(B) 7
(C) 8
(D) 9

31. Woodrow Wilson advocated :

- (A) Politics—Public Administration unity
- (B) Politics—Public Administration dichotomy
- (C) Precedence of Public Administration over politics
- (D) Policy formulation by administration

32. 'Span of control' is increasing during recent years due to :

- (A) Education
- (B) Higher pay scales
- (C) Increasing use of automation
- (D) Unionism

31. वुड्रो विल्सनने खालीलपैकी कशाचा पुरस्कार केला ?

- (A) राजकारण—लोकप्रशासन एकत्व
- (B) राजकारण—लोकप्रशासन द्वित्व
- (C) लोकप्रशासनाचे राजकारणावरील प्रभुत्व
- (D) प्रशासनामार्फत धोरणनिर्मिती

32. नियंत्रण कक्षा पुढील कारणांमुळे अलीकडील काळात रुंदावली आहे :

- (A) शिक्षण
- (B) वाढीव वेतन
- (C) यांत्रिकीकरणाचे वाढते प्रमाण
- (D) संघटनात्मकता

33. Which of the following is *not* the chief characteristic of Public Corporations ?
- (A) Annual appropriations from the Treasury
- (B) Freedom from Parliamentary enquiry
- (C) Self-contained finance
- (D) Fixed term of Chairman/ Members
34. One of the features of Line-Item budgeting is :
- (A) Clarity of purpose
- (B) Clarity of income
- (C) Accountability
- (D) Expenditure bias
35. The system adopted in the United States for classifying civil servants is known as :
- (A) Rank classification
- (B) Position classification
- (C) Rigid classification
- (D) Flexible classification
33. पुढीलपैकी कोणते एक सार्वजनिक महामंडळाचे वैशिष्ट्य नाही ?
- (A) कोषागारामार्फत खर्चाची वार्षिक तरतूद
- (B) संसदेच्या चौकशीपासून स्वातंत्र्य
- (C) आर्थिक स्वयंपूर्णता
- (D) अध्यक्ष/सभासदांचा निश्चित कार्यकाल
34. 'लाइन-आयटेम' अंदाजपत्रकाचे एक वैशिष्ट्य म्हणजे :
- (A) उद्दिष्टाची स्पष्टता
- (B) उत्पन्नाची स्पष्टता
- (C) उत्तरदायित्व
- (D) विनियोगलक्षी
35. अमेरिकेतील नागरी सेवकांच्या वर्गीकरणाच्या पद्धतीला पुढीलपैकी एक म्हणतात :
- (A) श्रेणी वर्गीकरण
- (B) पद वर्गीकरण
- (C) ताठर वर्गीकरण
- (D) लवचिक वर्गीकरण

36. Ministry of External Affairs is organised on the principle of :
- (A) Area or place
(B) Function
(C) Purpose
(D) Persons
37. Which of the following is a Central Service in India ?
- (A) Indian Administrative Service
(B) Indian Police Service
(C) Indian Forest Service
(D) Indian Audit and Accounts Service
38. Panchayati Raj Institutions have been organized on the basis of :
- (A) Delegation
(B) Decentralization
(C) Centralization
(D) Integration
36. परराष्ट्र व्यवहार मंत्रालयाचे संघटन पुढीलपैकी एका तत्त्वानुसार झाले आहे :
- (A) क्षेत्र किंवा जागा
(B) कार्य
(C) हेतु
(D) व्यक्ती
37. पुढीलपैकी कोणती सेवा भारतातील 'केंद्रीय सेवा' म्हणून ओळखली जाते ?
- (A) इंडियन अॅडमिनिस्ट्रेटिव्ह सर्व्हिस
(B) इंडियन पोलिस सर्व्हिस
(C) इंडियन फॉरेस्ट सर्व्हिस
(D) इंडियन ऑडिट अँड अकाउंट्स सर्व्हिस
38. पंचायत राज्याची निर्मिती पुढीलपैकी एका आधारावर झाली आहे ?
- (A) अधिकार प्रदान
(B) विकेंद्रीकरण
(C) केंद्रीकरण
(D) एकात्मीकरण

39. Which of the following correctly depicts the chronological order in which the concepts appeared ?
- (A) Scientific Management—New Public Administration—Good Governance
- (B) New Public Administration—Scientific Management—Good Governance
- (C) Scientific Management—Good Governance—New Public Administration
- (D) New Public Administration—Good Governance—Scientific Management
40. Indian counterpart of 'Ombudsman' is :
- (A) The Advocate General
- (B) Lokpal/Lokayukta
- (C) Central Vigilance Commission
- (D) Human Rights Commission
39. खालील संकल्पनांच्या निर्मितीच्या अनुषंगाने त्यांचा योग्य तो कालक्रम कोणता ?
- (A) शास्त्रीय व्यवस्थापन—नव लोकप्रशासन—सु-शासनव्यवहार
- (B) नव लोकप्रशासन—शास्त्रीय व्यवस्थापन—सु-शासनव्यवहार
- (C) शास्त्रीय व्यवस्थापन—सु-शासनव्यवहार—नव लोकप्रशासन
- (D) नव लोकप्रशासन—सु-शासनव्यवहार—शास्त्रीय व्यवस्थापन
40. 'ऑंबूड्समन' चा भारतीय अविष्कार म्हणजे :
- (A) महाधिवक्ता
- (B) लोकपाल/लोकायुक्त
- (C) केंद्रीय दक्षता आयोग
- (D) मानव अधिकार आयोग

41. Neoliberal approach to International Relations argues that :

- (A) conflict among states is inevitable
- (B) international institutions promote co-operation among states
- (C) human nature is the cause of conflict among states
- (D) balance of power promotes co-operation among states

42. The foundation of democratic peace proposition was first laid by :

- (A) Emmanuel Kant
- (B) Hugo Grotius
- (C) Machiavelli
- (D) Rousseau

41. आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या नवउदारमतवादी दृष्टिकोनानुसार :

- (A) राज्या-राज्यांमध्ये संघर्ष उद्भवणे अपरिहार्य आहे.
- (B) आंतरराष्ट्रीय संस्थांमुळे राज्या-राज्यांमधील सहकार्यास चालना मिळते.
- (C) मानवी स्वभाव हे राज्यांमधील संघर्षाचे कारण आहे.
- (D) सत्ता संतुलनामुळे राज्यांमधील सहकार्यास चालना मिळते.

42. लोकशाहीजन्य शांततेच्या प्रस्तावाचा पाया .....याने रचला.

- (A) इमान्युएल कांट
- (B) ह्युगो ग्रोशियस
- (C) मॅकियावेली
- (D) रुसो

43. The natural elements of power does *not* include :
- (A) Population and Topography
(B) Climate and Resources
(C) Political Structure and Leadership
(D) Location and Size
44. The sovereign territorial state system was established by :
- (A) The Treaty of Versailles
(B) The Peace Treaty of Westphalia
(C) Paris Peace Treaty
(D) San Francisco Conference
45. Which of the following are included in the international non-proliferation regime ?
- (A) NPT, IAEA, NSG
(B) NPT, SALT, INF Treaty
(C) NPT, IAEA, INF Treaty
(D) NPT, SALT, Baruch Plan
43. सत्तेच्या नैसर्गिक घटकांमध्ये.....याचा समावेश होत नाही.
- (A) लोकसंख्या आणि भूरचना
(B) हवामान आणि संसाधने
(C) राजकीय संरचना आणि नेतृत्व
(D) स्थान आणि आकारमान
44. सार्वभौम क्षेत्रीय राज्यव्यवस्था.....यामुळे स्थापन झाली.
- (A) व्हर्सायचा तह
(B) वेस्टफालियाचा शांतता करार
(C) पॅरिस शांतता करार
(D) सॅनफ्रॅन्सिस्को परिषद
45. खालीलपैकी कशाचा आंतरराष्ट्रीय अण्वस्त्रप्रसारबंदी नियम व्यवस्थेमध्ये समावेश होतो ?
- (A) एन.पी.टी., आय.ए.ई.ए., एन.एस.जी.
(B) एन.पी.टी., सॉल्ट, आय.एन.एफ. करार
(C) एन.पी.टी., आय.ए.ई.ए., आय.एन.एफ. करार
(D) एन.पी.टी., सॉल्ट, बारुच योजना

46. The World Trade Organization, at its 4th Ministerial Conference at Doha in November 2001 brought in new areas of negotiations as part of its Doha Development Agenda. One of these is called NAMA. What does it stand for ?

- (A) Negotiable Agricultural Market Access
- (B) Non-Agricultural Market Access
- (C) Nature-Cure and Medical Access
- (D) Non-Agricultural and Minerals Access

47. Which of the following is *not* a cause of the end of the Cold War ?

- (A) collapse of communist regimes in Eastern Europe
- (B) disintegration of Yugoslavia
- (C) signing of the INF Treaty
- (D) disintegration of the Soviet Union

46. जागतिक व्यापार संघटनेच्या नोव्हेंबर 2001 मधील पथी दोहा मंत्रिपरिषदेने दोहा विकास कार्यक्रमाचा भाग म्हणून नवीन विषयांचा वाटाघाटीमध्ये समावेश केला. त्यातील एकास 'नामा' असे म्हणतात. 'नामा' म्हणजे काय ?

- (A) नेगोशिएबल अॅग्रिकल्चरल मार्केट अॅक्सेस
- (B) नॉन-अॅग्रिकल्चरल मार्केट अॅक्सेस
- (C) नेचर-क्युअर अँड मेडिकल अॅक्सेस
- (D) नॉन-अॅग्रिकल्चरल अॅण्ड मिनरल्स अॅक्सेस

47. खालीलपैकी कोणते शीतयुद्धाच्या अंताचे कारण नाही ?

- (A) पूर्व युरोपातील कम्युनिस्ट राजवटींचे पतन
- (B) युगोस्लावियाचे विघटन
- (C) आय.एन.एफ. कराराची स्वीकृती
- (D) सोविएत संघाचे विघटन

48. Which of the following countries are members of SAARC ?
- (A) India, Pakistan, Afghanistan
(B) India, Myanmar, Sri Lanka
(C) India, Iran, Maldives
(D) India, Bangladesh, Myanmar
49. India-Brazil-South Africa (IBSA) group is :
- (A) a trade bloc
(B) an economic alliance
(C) a political pact of underdeveloped countries
(D) diplomatic co-operation of rising middle powers
50. China is *not* a member of :
- (A) ARF
(B) SCO
(C) SAARC
(D) APEC
48. खालीलपैकी कोणते देश सार्कचे सभासद आहेत ?
- (A) भारत, पाकिस्तान, अफगाणिस्तान
(B) भारत, म्यानमार, श्रीलंका
(C) भारत, इराण, मालदीव
(D) भारत, बांगलादेश, म्यानमार
49. भारत-ब्राझिल-दक्षिण आफ्रिका (IBSA) गट म्हणजे :
- (A) व्यापारी गट
(B) आर्थिक संघ
(C) अविकसित देशांमधील राजकीय करार
(D) उदयोन्मुख मध्यम सत्तांमधील राजनयिक सहकार्य
50. चीन हा कशाचा सभासद नाही ?
- (A) ए.आर.एफ.
(B) एस.सी.ओ.
(C) सार्क
(D) अपेक

NOV - 15211/II

ROUGH WORK

21

[P.T.O.]

NOV - 15211/11

ROUGH WORK